

Thema 1: Recht en rechtwetenschap

Afdwingbare normen	
Archaïsch taalgebruik	
Checks and balances	
Civil Law	Algemene codificatie van de rechtsnormen, wetgeving staat centraal
Code Napoleon	
Common Law	Rechtspraak staat centraal (precedentsysteem)
De facto	In de praktijk
De iure	Formeel
Dura lex sed lex	De wet is hard, maar het is nu eenmaal de wet
Etiquetteregels	Goed fatsoen en morele standaarden
Gerechtelijke dwalingen	
Gewelds-en machtsmonopolie	Enkel de overheid mag sanctioneren
Godsdienstige regels	Bv. zondag = rustdag
Goede zeden/trouw	
Heuristiek	Waar vind je informatie?
In abstracto	Algemeen
In concreto	Concreet
Jurisdictioneel monisme	Afschaffing van de administratieve rechtbanken
Juridische norm	Hang een sanctie aan
Juridische terminologie	Vakjargon
Moreel	Zedelijke kracht
Natuurrechtsleer	Rechtsregels afgeleid uit de natuur of uit de natuur van de mens
Norm	Gedragsregel
Nulla poena sin lege	Geen straf zonder wet
Nutcriterium	Al dan niet van algemeen nut/belang
Overheid	
Publiek recht	Verticale relaties
Privaat recht	Horizontale relaties
Recht	Rationeel opgebouwd geheel van precies afgelijnde begrippen en normen waaraan van overheidswege opgelegde, minstens van overheidswege erkende, sancties kleven, die langs instellingen kunnen worden afgedwongen en waarvan de bedoeling is de orde in de samenleving te organiseren, te handhaven of te herstellen
Rechtspositivisme	Datgene wat op een bepaald ogenblik aan recht bestaat in een bepaalde samenleving en te vinden is in de formele bronnen van het recht
Rechtsregels	Algemene bepaling in het recht die een bindende werking heeft, rechtsnorm
Rechtvaardigheid	
Rechtsstelsel	

Rechtssysteem	
Regulering-deregulering	
Romeins recht	
Sanctie	Opgelegd door de overheid
Sociale regels	Goed fatsoen en morele standaarden
Trias politicas	Scheiding van machten
Verbod op eigenrichting	Je kan jezelf geen recht verschaffen

Thema 2 : Basisbegrippen en indeling van het recht

Administratieve sancties	
Afdwingbaar	
Bevel	
Beschermende personen	Meerderjarigen die wegens verkwisting of wegens hun gezondheidstoestand in de feitelijke onmogelijkheid verkeren een vrije en bewuste wil te vormen of te uiten, ongeacht de fysieke of psychische oorzaak
Constitutioneel recht	Grondwettelijk recht
Constitutieve rechtshandeling	Brengen nieuwe rechtsobjecten of –subjecten tot stand
Daden van beheer of bestuur	Tijdelijke beslissingen aangaan m.b.t. rechtsobjecten, geen definitieve beslissingen
Daden van genot of behoud	Feitelijke handelingen: passief genieten
Daden van beschikking	Definitief wegmaken/verkopen/ruilen/vernietigen van een rechtsobject
Declaratieve rechtshandeling	Duiden bestaande rechten aan
Decreet	Door de gemeenschappen/gewesten
Dwangsom	
Formeel recht	Beschrijft de procedures
Formele voorschriften	
Formele wet	
Fundamentele rechten en vrijheden	
Gebiedende normen	Als a, dan b
Genotsbekwaam	Handelingsbekwaam: je kan de rechten en plichten effectief uitvoeren en afdwingen
Geweldmonopolie	
Handelingsbekwaam	Genotsbekwaam: je kan de rechten en plichten effectief uitvoeren en afdwingen
Hoedanigheid	Bepaalde regel
Horizontale verhoudingen	Tussen private personen
Hulpregels	Normen die, minstens op het eerste gezicht, niet gesanctioneerd kunnen worden
Imperatieve regels	Dwingende regels zijn normen waarvan niet mag worden afgeweken
Internationaal recht	

Interpretatie	
Interpretatiemethodes	
Legaal	Wettig
Legitiem	Wettelijk
Materiële gedragsregels	
Materieel recht	
Materiële wet	
Multidisciplinaire takken	
Natuurlijke persoon	Persoon van vlees en bloed
Nietigheid	Heeft nooit bestaan
Niet-retroactiviteit	Geen terugwerkende kracht
Norm	Gedragsvoorschrift: heeft betrekking op een onbepaald aantal situaties
Objectief recht	Bestaat uit abstracte normen, los van de concrete toepassing of individuele gevolgen, ingezet om concrete situaties te regelen
Openbare orde	
Ordonnantie	Door het Brussel Hoofdstedelijk Gewest
Persoonlijke rechten	
Publiek recht	Verticale relaties
Privaat recht	Horizontale relaties
Rechtsbekwaam	Je hebt rechten en plichten
Rechtsgeldigheid	
Rechtshandeling	Wetens en willens stellen van een materiële daad, met het oog op de gevolgen die door het recht aan die daad gekoppeld zijn
Rechtsfeit	De wil ontbreekt om een bepaalde rechtshandeling uit te voeren
Rechtsobject	Voorwerp van een concrete rechtstoepassing
Rechtssubject	Drager van de normen en plichten
Rechtspersoon	Juridische ficties
Rechtstak	
Regel	Norm
Sanctie	Middel om de naleving van een voorschrift af te dwingen of een straf voor een overtreding van een regel
Schadevergoeding	
Subjectief recht	Concrete bevoegdheid of macht om iets te vragen, te eisen of te vorderen
Suppletieve rechtsregels	Aanvullende rechtsregels zijn normen waarvan mag afgeweken worden
Translatieve rechtshandeling	Er wordt een rechtsobject van het ene rechtssubject doorgegeven naar een ander rechtssubject
Territoriale toepassing	
Verbiedende normen	Als c, dan niet d
Verbindend	
Werking in de ruimte	

Werking in de tijd	
Wet	Norm uitgaande van een daartoe bevoegde overheid
Wettelijk	Betrekking op wet als tekst
Wettig	Rechtmatig

Thema 3: Nationale en internationale rechtsorden

Absolutistische staat	Autocratisch staatshoofd
BeNeLux-unieverdrag	Economische unie, harmonisatie van nationale wetten, slechts beperkte realisaties, organen kunnen slechts adviseren
Bicamerale wetten	Waarbij de teksten zowel door de Kamer als door de Senaat moeten worden behandeld en goedgekeurd
BUPO-verdrag	Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten → verbod van foltering en slavernij
Concurrerende bevoegdheden	
Confederale staat	= Statenbond, onafhankelijke (deel)staten met eigen soevereiniteit, overeenkomst om bepaalde aspecten gemeenschappelijk te regelen via verdrag, klemtoon op individuele staten, geen uitvoerende en rechterlijke macht
Decentralisatie	Het overhevelen van gezag aan autonome organen onder bestuurlijk toezicht, organen hebben vaak eigen rechtspersoonlijkheid
Deconcentratie	Bepaalde bevoegdheden worden toegewezen van overheid naar lagere organen, onderworpen aan hiërarchisch toezicht, om op een snellere en efficiëntere manier bestuurlijke beslissingen op lokaal niveau te kunnen nemen
Democratie	Soevereiniteit, machten worden uitgeoefend zoals bepaald in de GW, machten vertegenwoordigen de natie, parlement heeft democratische legitimiteit
ECOSOC-verdrag	Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten → Stakingsrecht, recht op onderwijs, recht op bilijke vergoeding
Eenheidsstaat	Macht bij centrale overheid
Europese Commissie	28 commissarissen + 1 Hoge vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, vertegenwoordigt en behartigd EU-belangen
Europees parlement	Europees wetgever, begrotingscontrole: samen met de Europese Raad, medebeslissingsprocedure: beide taken samen met de Europese Raad, controle op de Europese Commissie (maar niet op de Raad), om de 5 jaar rechtstreeks verkozen

Europese Raad	Europese Raad = Europese Top, vergadering van de presidenten of de premiers van elk EU-land + de voorzitter van de Commissie, voorzitter van de Europese Raad: 'de Europese President' vertegenwoordigt EU in de wereld, vastleggen van algemene beleidslijnen van de EU, geen wetgevende bevoegdheid, wel grote invloed
Europese Unie	Basis: verdragen tussen soevereine staten, supranationale organisatie, realiseren van vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal
EVRM	Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
Federale staat	Gezag wordt gedeeld tussen centrale gezag en deelstaten, deelstaten kunnen wetskrachtige normen uitvaardigen
Gemeenschappen	Een groep mensen: Vlaamse gemeenschap, Franse gemeenschap, Duitstalige gemeenschap
Gemeenten	589 gemeenten, gemeentelijke organen (vast mandaat: 6 jaar): gemeenteraad, schepencollege, aangevuld met OCMW-voorzitter, burgemeester
Gewesten	Afgebakend grondgebied (territoriaal): Vlaams gewest, Waals gewest, Brussels Hoofdstedelijk gewest
Grondwet	
Horizontale bevoegdheidsverdeling	
Internationaal Gerechtshof	Beslecht geschillen tussen staten en brengt adviezen uit aan de VN en haar gespecialiseerde organisaties
Kamer van volkstegenwoordigers	Wetgevend en controlerend werk
Monocameralisme	De wettekst wordt door de Kamer goedgekeurd en de Senaat heeft niet de mogelijkheid om de tekst naar zich toe te trekken, noch om wijzigingen voor te stellen of enig initiatief te nemen (nu regel)
Parallele bevoegdheden	
Parlementaire democratie	
Personaliteitsbeginsel	
Proportionaliteitsbeginsel	
Provincies	10 provincies, provinciale organen (vast mandaat: 6 jaar): provincieraad, bestendige deputatie, provinciegouverneur
Raad van de EU/ministers	Forum van nationale ministers van elk EU-land
Raad van Europa	47 lidstaten, Europese conflicten beheersen en vermijden, respecteren mensenrechten in Europa: EVRM
Rechterlijke macht	Hoven en rechtbanken: geschillen beslechten + sanctioneren van het niet-naleven van de wet
Rechtsstaat	Gezagsdragers gebonden door het objectieve, democratisch tot stand gekomen recht, democratische verkiezingen, elk individu heeft basisrechten en grondvrijheden die ook de bevoegdheid van de gezagsdragers beperkt, rechtsregels

	afdwingbaar voor onafhankelijke rechtbank, horizontale en verticale bescherming bieden aan de burgers
Residuaire bevoegdheden	Bevoegdheden die niet expliciet in de Grondwet zijn toegewezen
Scheiding der machten	Trias politica, scheiding tussen UM, WM en RM, doel: machtsmisbruik tegengaan, wederzijdse checks and balances
Senaat	Sinds staatshervormingen: reflexiekamer en ontmoetingsplaats van de deelstaten, in uitzonderlijke gevallen nog wetgevende functie
Soevereiniteit	Alle machten gaan uit van de 'natie'
Subsidiariteitsbeginsel	
Toegewezen bevoegdheden	Staat uitdrukkelijk in de Grondwet
Uitvoerende macht	Koning ('regering'): wetten uitvoeren + administratie, buitenlands beleid, ... + wetsontwerpen indienen + toegewezen bevoegdheden
Unicamerale wetten	
Verenigde naties	
Wetgevende macht	Parlement + Koning: wetten maken + residuaire bevoegdheid

Thema 4: De formele rechtsbronnen en de hiërarchie der rechtsnormen

A contrario	Uit de omschrijving van het toepassingsgebied van een regel of de bedoeling ervan kan men afleiden dat deze regel bijgevolg niet van toepassing is op een bepaalde andere situatie
A fortiori	Een bepaalde regel, gezien de omschrijving van zijn toepassingsgebied, des te meer zal gelden voor een bepaalde andere situatie
Adviezen	Aanbevelingen die niet bindend zijn
Algemene rechtsbeginselen	Normen die door de rechtspraak/rechtsleer direct of indirect worden afgeleid uit principes die aan de gehele rechtsorde ten grondslag liggen
Amendementen	Een wijziging op een wetsontwerp, een voorstel van decreet, een voorstel van resolutie of een motie
Analogie	A pari, men verklaart een rechtsregel op een situatie toepasselijk omwille van het gelijkaardige van het geval met hetgeen in de regel als toepassingsgebied vermeld wordt
Authentieke interpretatie	Door wetgever, steeds binden, interpretatieve wet
Beschermingsregel	Bij twijfel moet de norm geïnterpreteerd worden in het voordeel van de zwakste partij
Besluiten	Bindend voor een bepaalde staat, individuele bevelen
Bijzondere meerderheidswet	Vallen tussen grondwet en gewone wet, behoren tot Belgische constitutie in brede zin, gestemd door bijzondere meerderheden

Codex	Wetboek, formele bron van recht
Codificatie	Als de wetgever zelf verschillende normen met betrekking tot een bepaald thema samenbrengt en logisch ordent
Consolidatie	Wijzigingen in de oorspronkelijke tekst
Coördinatie	Verschiedende wetten over dezelfde of aanverwante thema's worden samengebracht in een nieuwe tekst, zodat alles herschikt en hernummerd wordt
Decreet	Aangenomen door: Vlaams parlement, parlement van het Waals gewest, parlement van de Franse gemeenschap, parlement van de Duitstalige gemeenschap en bekrachtigd door hun regeringen
Directe werking	Particulieren kunnen zich bij een beroep op een nationale of Europese rechterlijke instantie rechtstreeks op een Europese rechtsregel beroepen
Doctrinaire interpretatie	Door rechtsleer
Dualisme	Transformatieleer, omgezet verdrag krijgt voorrang op vroegere wetten, maar niet op latere wetten
Exegetische methode	Grammaticale methode, men volgt zoveel mogelijk de letter van de wet
Feitelijke appreciatie	Oordeel over feiten
Fundamentele rechten en vrijheden	Grondrechten, staan in grondwet
Gebruiken	Geen formele bron van recht, herhaalde gedraging, maar geen sanctie, feit, geen rechtsnormen
Gemeentelijke verordening	Wetgevende regeling op gemeentelijk niveau
Genummerd KB	Volmachtsbesluiten
Gewone wet	Aangenomen door federaal parlement en koning
Gewoonte	Geeft concrete vorm aan diverse toepassingen van wettelijke regels, herhaalde gedraging + door de overheid opgelegde sanctie
Grondwet	Geheel van fundamentele rechtsregels die de werking en de organisatie van de gezagsinstanties en de verhouding tussen die gezagsinstanties en de rechtshorigen bepalen en/of de grenzen bepalen waarbinnen zij tot ontwikkeling kunnen komen
Grondwettelijk hof	Bevoegdheidsconflicten, toetsing aan titel II GW en enkele andere artikelen
Hiërarchie	Materiële wet – rechtspraak – rechtsleer
Inductie	Rechtsvraag afleiden uit feiten
Internationaal recht	Resultaat van afspraken tussen verschillende staten
Internationale en supranationale wetten	Staan boven de grondwet
KB	Gemaakt door Belgische regering, ondertekend door koning, tegengetekend door eerste minister
Lex posterior derogat anteriori	De recentste wet geldt steeds effectief en de oude wet wordt impliciet opgeheven

Ministeriële besluiten	Gaat uit van 1 of enkele leden van een regering, uitvoeringsbesluiten van een lager niveau
Monisme	Het recht vormt een eenheid, rechtstreekse toepassing van de internationale norm, niet alle rechtsbepalingen hebben dezelfde rechtskracht, vaak verplichtingen voor staten, niet rechtstreeks voor personen, burgers kunnen zich beroepen bij rechtstreekse werking
Niet-retroactiviteit	De wet beschikt alleen over het toekomstige, zij heeft geen terugwerkende kracht
Normconflicten	Wanneer een lagere norm in strijd is met een hogere
Ordonnantie	Aangenomen door het parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Personele toepassing	Norm geldt voor de betrokken personen, ongeacht waar zij zich bevinden
Plenaire vergadering	Voltallige vergadering, is een vergadering waarbij alle betrokken personen aanwezig moeten zijn
Potius ut valeat	Bij twijfel moet de norm zo geïnterpreteerd worden dat hij enig gevolg teweegbrengt
Programmawetten	Wetten waarmee de politieke meerderheid ter realisatie van haar politiek programma in 1 tekst verschillende materies regelt
Provinciale verordeningen	Algemeen verbindende voorschriften, vastgesteld door provinciale staten van een provincie
Publicatie	In Belgisch Staatsblad, zodat normen en wetten afdwingbaar zijn
Ratificatie	Goedkeuring van internationale verdragen door het parlement, nadat deze door de regering zijn getekend
Rechtshistorische methode	Zoeken verklaring in verleden, kijken in welke historische context de wet is ontstaan
Rechtsleer	Geheel van alle geschriften over het recht, doel: ordenen en commentariëren
Rechtspraak	Geheel van uitspraken in nationale hoven en rechtbanken, maar ook in tuchtrechtelijke, scheidsrechtelijke, buitengerechtelijke rechtscolleges en organen van actief bestuur
Rechterlijke interpretatie	Door rechter, praetoriaanse interpretatie
Regeringsbesluit	Betreffende gemeenschaps- of gewestmateries, niet ondertekend door koning, zelfde kracht als KB
Richtlijnen	Bindend voor de staten, maar in principe niet voor de rechtssubjecten, vereist omzetting naar nationaal recht
Rondzendbrieven	Circulaires, administratieve aanschrijvingen, dienstnota's verstuurd door de minister, bedoeld om de goede werking van de openbare dienst te bevorderen
Sociologische methode	Initiële opzet van de regel aanpassen aan de evolutie in de maatschappij, rekening houden met juridisch-maatschappelijke en socio-economische ontwikkelingen
Soft law	Beschrijven wat binnen groep rechtssubjecten gebruikelijk is, geen kracht van wet

Subsidiariteit	Hoofdorde en ondergeschikte orde
Supranationaal recht	Duurzame verbanden tussen verschillende state, eigen rechtspersoonlijkheid, doel en middelen
Systematische methode	Regel zien in het geheel/de rechtstak waartoe hij behoort
Teleologische methode	Werkelijke bedoeling van de wetgever nagaan (ratio legis), vaak d.m.v. de parlementaire voorbereiding
Territoriale toepassing	Norm geldt voor alle rechtssubjecten binnen het territorium waarvoor de overheid bevoegd is
Transformatieleer	Verdragsbepaling moet omgezet worden in nationaal recht
Verdragen	Overeenkomsten tussen 2 of meer staten of naties
Verordeningen	Algemene strekking en rechtstreeks bindend
Volstreekte meerderheid	Meer dan de helft van het totale aantal
Wetshistorische methode	Zoeken verklaring in verleden, in voorbereidende werken van de wet
Wetsontwerp	Een akte waarin een bepaalde tekst wordt voorgedragen om na stemming wet te worden
Wetsvoorstel	Initiatief tot wetgeving, meestal door de regering

Thema 6: Rechtshandhaving

Algemene rechtsbeginselen	
Administratief beroep	Rechtsgang in het bestuursrecht (administratief recht) waarbij de belanghebbende een beslissing van het bestuur aanvecht bij een hiërarchisch hoger bestuursorgaan dan het orgaan dat de bestreden beslissing heeft genomen
Administratieve rechtscolleges	Voor de verticale relaties
Advocaten-generaal	Leden openbaar ministerie
Arbeidsauditeur	Leden openbaar ministerie
Arbeidshof	Hoger beroep tegen uitspraak arbeidsrechtbank
Arbeidsrechtbank	Alle geschillen die betrekking hebben op het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht
Arrondissementsrechtbank	Beslecht de bevoegdheidsgeschillen van de rechtbanken, geen beroep mogelijk
Arrest	Rechterlijke uitspraak van een hoger rechtscollege op het niveau van de ressorten, de provincie, federaal niveau en internationaal niveau
Assessoren	Iemand gespecialiseerd in penitentiaire zaken (lekenrechter)
Benelux Gerechtshof	Interpretatieproblemen van eenvormige Benelux-wetten
Beschikking	Uitspraak van een gerechtelijke instantie in kortgeding of zoals in kortgeding, voorlopige maatregel

Conclusies	Onderling uitwisselen en neerleggen op de griffie van schriftelijke argumentatie in rechte en feite
Correctionele rechtbank	Bevoegd voor strafzaken (in eerste aanleg en wanbedrijven) en gecorrectionaliseerde misdrijven
Dagvaarding	Processtuk dat door de gerechtsdeurwaarder wordt betekent en waarbij de wederpartij wordt opgeroepen om voor de rechter te verschijnen
Eenzijdig verzoekschrift	In uiterst dringende omstandigheden mogelijkheid tot een voorlopige maatregel
Eerstelijnswerking	Mogelijkheid die geboden wordt om heel snel juridisch advies te geven
Europees hof voor de rechten van de mens	Verzoekschriften van individuen, organisaties en landen tegen lidstaten van de Raad van Europa
Ex tunc	Wordt geacht nooit te hebben bestaan
Exceptie van onwettigheid	Illegaliteit, rechter zal het reglementaire besluit in concrete zaak niet toepassen, wordt niet vernietigd
Expedities	Officieel verklaarde afschriften van gerechtelijke stukken, voorzien van het formulier van tenuitvoerlegging
Federaal niveau	Hof van Cassatie
Gerechtsdeurwaardersakte	Exploot
Gerechtelijk arrondissement	Verschillende kantons samen, 12, rechtbanken van eerste aanleg + rechtbanken van koophandel + arbeidsrechtbanken + politierechtbanken
Gezag van gewijsde	Wettelijk vermoeden van de waarheid, wat betekent dat wat de rechter heeft beslist, niet meer in vraag kan worden gesteld door dezelfde of een andere gerechtelijke instantie
Grondwettelijk hof	Controle op de wetgever: bevoegdheidsconflicten en grondnormtoepassing
Grondwettigheidscontrole	
Hof van assisen	Lekenjury, tijdelijk rechtscollege, criminele zaken + misdrijven + drukpersmisdrijven
Hof van beroep	Hoger beroep in uitspraken in rechtbank van eerste aanleg (correctionele rechtbank → strafzaken) + rechtbank van koophandel als bedrag > 2500 €
Hof van Cassatie	Geen uitspraak over feitelijk geschil, nastreven eenheid in de rechtspraak
Hof van justitie van de Europese Unie	Eerbiediging van het recht te garanderen bij de uitlegging en toepassing van de verdragen
Hoge Raad van Justitie	Externe controle op de algemene werking van de rechterlijke macht, objectivering van de benoemingen en bevorderingen in de rechterlijke macht
Hoger beroep	Dubbele aanleg

Inleidende zitting	De dag waarop de behandeling van een zaak wordt aangevat, vaak worden ze dan naar de rol verwezen
Instaatstelling	Uitwisselen van stukken en bewijzen tussen de 2 partijen
Internationaal Gerechtshof	Verenigde Naties, houdt zich bezig met rechtsgeschillen tussen staten
Internationaal Strafhof	Permanent hof voor het vervolgen van personen die verdacht worden van genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden
Jeugdrechtbank	
Jurisdictionele functie	Functionele context, wie spreekt recht?
Jury	Bestaat uit 12 personen die de samenleving vertegenwoordigen, bepalen (on)schuld
Kanton	Verzameling van enkele gemeenten, een gedeelte van een gemeente of beide, vredesrechter, 187con
Kracht van gewijsde	Een beslissing kan alleen nog met buitengewone rechtsmiddelen aangevochten worden
Lekenrechter	In arbeidsgerechten en rechtbank van koophandel
Machtsafwending	Bestuur gebruikt zijn macht voor een ander doel dan het wettelijke
Materiële bevoegdheid	Bevoegdheid ratione materiae, bepaalt over welke soort zaken een bepaalde rechter kan oordelen
Objectief contentieux	Geschillen tussen burger en overheid, gaat over legaliteit en overheid heeft discretionaire bevoegdheid, beoordelingsvrijheid
Ombudsman	Instantie die klachten over het onbehoorlijk optreden van de overheid probeert te verhelpen
Openbaar ministerie	Parket, handhaving van de rechtsorde
Organiek criterium	De rechterlijke macht wordt uitgeoefend door de hoven en rechtbanken
Politierechtbank	Alle misdrijven inzake verkeersovertredingen en verkeersongevallen
Positief en negatief injunctierecht	Minister van justitie kan de opdracht aan het OM geven om tot vervolging over te gaan (pos.), maar kan geen vervolging laten ophouden (neg.)
Prejudiciële vraag	Rechtsvraag van een rechter aan een hoger gerecht betreffende de uitleg/geldigheid van een rechtsregel
Privaatrechtelijke rechtbanken	Traditionele rechtbanken, horizontale relaties
Procureur des Konings	Leden openbaar ministerie
Procureur-generaal	Leden openbaar ministerie bij Hof van Cassatie/hof van beroep
Provinciaal niveau	Hof van assisen (strafrechtbank), 11
Publiekrechtelijke rechtbanken	Verticale relaties
Raad van State	Adviesorgaan en rechtscollege sui generis
Recht op een eerlijk proces	Basisprincipe van het recht

Rechtbank van eerste aanleg	Volheid van bevoegdheid, staat van personen + echtscheidingszaken + geschillen betreffende de toepassing van de belastingwet, burgerlijke kamer + familie- en jeugdrechtbank + correctionele rechtbank + strafuitvoeringsrechtbank
Rechtbank van koophandel	Alle geschillen van commerciële aard die betrekking hebben op ondernemingen (geschillen tussen vennoten + faillissementen)
Rechterlijke macht	
Rechtsbescherming	
Rechtshandhaving	
Rechtsmiddelen	Middelen die de wet aan de partijen of aan derden toekent om een nieuwe beslissing te verkrijgen in een geschil waarin een rechter reeds uitspraak heeft gedaan
Rechtsplegingsvergoeding	Vergoeding moet door de verliezer van het proces betaald worden aan de winnende partij die zich heeft laten bijstaan door een advocaat
Ressorten	Verschillende arrondissementen samen, hoven van beroep + arbeidshoven, 5
Schorsingsbevoegdheid	
Staande magistratuur	Parket/parket-generaal
Strafrechtelijke immuniteit	
Strafuitvoeringsrechtbank	Rechtbanken die moeten waken over de uitvoering van straffen, uitgesproken door de hoven en rechtbanken
Substituten	Leden openbaar ministerie
Terechtzitting	Na uitwisseling argumenten en stukken volgt de rechtsdag/pleitdatum
Territoriale bevoegdheid	Rechtsmacht ratione loci, bepaalt over welk grondgebied een bepaalde rechtbank rechtsmacht heeft
Tweedelijnswerking	Omstandig juridisch advies en bijstand krijgen en een beroep doen op een advocaat
Vernietigingsbevoegdheid	Raad van State, bevoegdheid om bij wijze van arrest uitspraak te doen over de verzoeken tot nietigverklaring ingesteld tegen de akten en reglementen van de administratieve overheden
Verzet	Tegen een bij verstek uitgesproken vonnis of arrest kan de verweerder verzet aantekenen, waardoor de zaak opnieuw door dezelfde rechter, maar nu op tegenspraak, behandeld wordt
Verzoekschrift	Griffier roept de partijen via een gerechtsbrief op om te verschijnen op de zitting de rechter bepaalt
Vonnis	Rechterlijke uitspraak door een lagere rechtbank van het niveau van het gerechtelijk arrondissement of kanton

Vrederechter	Neemt kennis van alle geschillen waarvan het bedrag < 2500 €, huurovereenkomsten + voogdij + erfdiensbaarden + onteigingen + ...
Vrijwillige verschijning	Partijen stellen een verklaring op die ze op een vastgelegde inleidingszitting voorleggen aan de rechter
Wettigheidscontrole	Controleren dat normen niet in strijd zijn met hogere normen
Zittende magistratuur	Rechters en raadsheren

Thema 7: Personen- en familierecht

Aanverwanten	Verbindt persoon met bloedverwanten van zijn echtgenoot en met echtgenoten van zijn bloedverwanten
Absolute huwelijksbeletsen	Huwelijksverbod t.o.v. alle bloedverwanten in de recht opgaande en nederdalende lijn, ook in zijlijn
Adoptie	Afstamming als gevolg van een rechterlijke beslissing
Afstamming	Staat in familie: basis van persoonlijke rechten en plichten
Algemeen legaat	De erflater legateert aan een of meer personen de algemeenheid van goederen
Alimentatie	Financiële bijdrage aan de kosten van levensonderhoud na een echtscheiding
Alleen bestuur	Impliceert dat de bestuursbevoegdheid exclusief aan een van de echtgenoten toekomt
Apatride	Staatloos
Bekwaamheid	Kan rechten en plichten ook effectief uitvoeren
Bigamie	Het tegelijkertijd met 2 partners gehuwd zijn
Bijstandsverplichting	Verplichting tot geheel van materiele zorgen en morele genegenheid
Bijzondere legaten	Komt heel vaak voor, iemand krijgt welbepaalde goederen
Bloedverwanten	Gemeenschappelijke stamouder
Conventionele stelsels	Stelsel van zuivere scheiding van goederen, stelsel van algehele gemeenschap
Deculpabilisering	Schuld speelt geen rol meer
Draagmoederschap	Vrouw die een kind ter wereld brengt voor een ander persoon, de draagmoeder, waarbij het genetische materiaal afkomstig kan zijn van de opdrachtgevers
Echtscheiding	Mogelijkheid tot ontbinding huwelijk
Echtscheiding door onderlinge toestemming	Volgehouden toestemming tot echtscheiding, voorafgaande overeenkomst over alle gevolgen
Echtscheiding door onherstelbare ontwrichting	Huwelijk is onmogelijk op grond van ontwrichting, initiatief door 1 van de echtgenoten of beiden
Eenheidsregeling afstamming	Treedt op bij het afstammen aan de moederszijde, moeder wordt direct vastgelegd bij de geboorte van het kind

Erfenis	Geheel van bezittingen en schulden die een persoon (de erflater) na zijn overlijden achterlaat
Erfgenaam	De persoon die de nalatenschap aanvaardt
Erfgerechtigde	De persoon die tot de nalatenschap wordt geroepen
Erflater	De persoon die een erfenis nalaat
Erfrecht	Alle regels i.v.m. de gevolgen van het overlijden van een persoon wat betreft zijn goederen, zowel zaken, tegoeden als schulden
Erven bij hoofde	Elke persoon krijgt evenveel
Feitelijk samenwonen	Concubinaat, ingeschreven op zelfde adres, geen gevolgen
Formele rechtshandeling	
Gelijktijdig bestuur	Betekent dat de ene of de andere echtgenoot het bestuur alleen uitoefent, waarbij de ene verplicht is om de bestuurshandelingen van de andere te eerbiedigen
Gemeenschappelijk bestuur	
Gemeentelijk bevolkingsregister	Nationaliteit, woonplaats en wettelijke samenwoning
Gerechtelijke vaststelling afstamming	Onderzoek naar het vaderschap op vraag van de moeder of van het kind
Gewone adoptie	Band blijft beperkt tot relatie tussen geadopteerde en adoptant
Gezamenlijke schulden	Schulden waarvoor beide echtgenoten zich verbonden hebben, kunnen verhaald worden op de 3 vermogens
Graden	Afstand in generaties tussen overledene en bloedverwant
Grondvereisten	Voorwaarden om te kunne trouwen
Handgift	Materiële overdracht van roerend goed
Hoofdelijkheid	Verbintenis waarbij alle partijen elk tot het geheel van de verbintenis gehouden zijn
Huwelijk	Instituut waartoe 2 ongehuwde personen uit vrije wil toetreden d.m.v. een vorm gebonden overeenkomst met het oog op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap
Huwelijksvermogensrecht	Geheel van rechtsregels die de vermogensrechtelijke gevolgen van een huwelijk en ontbinding regelen zowel tussen echtgenoten en ten overstaan van derden
Huwelijksvoltrekking	Wanneer je effectief getrouwd bent
Kloving	Als overledene geen echtgeno(o)t(e) en geen broer(s) of zus(sen) en/of afstammelingen van broer(s) of zus(sen) nalaat, nalatenschap wordt in 2 delen verdeeld: een vaderlijk en moederlijk deel
Legaat	Gift bij testament
Legaat ten algemene titel	Gedeelte of alle roerende en/of onroerende goederen
Lijn	
Moederschapsregel	Moeder kent men met zekerheid, eenheidsregel voor alle kinderen, geboren binnen of buiten het huwelijk

Nalatenschap	Geheel van goederen en schulden die een overleden persoon achterlaat
Nationaliteit	Band die een persoon heeft met een staat
Natuurlijke persoon	Rechtssubject, drager van rechten en plichten
Openbare orde	Fundamentele beginselen van de huidige maatschappelijke organisatie, waartoe publieke rust, orde en veiligheid behoren
Orden	
Overlijden	Sterven
Persoonlijke huwelijksverplichtingen	
Persoonlijke schulden	SE kunnen zich enkel verhalen op eigen vermogen
Plaatsvervulling	Onbillijke gevolgen van vooroverlijden corrigeren
Polygamie	Een huwelijksvorm waarbij één persoon tegelijkertijd gehuwd is met twee of meer personen
Postuum	Na de dood
Primair huwelijksstelsel	Wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten
Rechtspersoon	Onderneming of instelling dat net zoals een natuurlijk persoon als rechtssubject kan deelnemen aan het rechtsverkeer
Registers van burgerlijke stand	Geboorte, afstamming, huwelijk, overlijden, uittreksels: authentiek bewijs van de staat van de persoon
Relatieve huwelijksbeletselen	Bij bloedverwanten in derde lijn, verbod kan opgeheven worden door de koning
Reservatair deel	Behouden deel van nalatenschap waarover erflater zomaar mag beschikken
Reservataire erfgenaam	Afstammelingen, de ascendenten en de langstlevende echtgenoot
Samenlevingscontract	De organisatie van het gezin en een aantal gevolgen van het samenwonen voor het bezit regelen
Scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinst	Basisstelsel
Scheiding van tafel en bed	Tussen een huwelijke en een echtscheiding
Schenking	Tijdens het leven, onherroepelijk, bedoeling om gift te verschaffen, zeer vorm gebonden, middel om successierechten te vermijden
Schijnhuwelijk	Heeft niet als een doel een duurzame levensgemeenschap voort te brengen
Secundair huwelijksstelsel	De regels waarbinnen echtgenoten vrij een stelsel kunnen kiezen en huwelijkscontract kunnen opstellen
Staat	Geheel van juridische kenmerken ter identificatie van natuurlijke persoon
Stelsel van algehele gemeenschap	De partijen kunnen bepalen dat het gemeenschappelijk vermogen al hun tegenwoordige en toekomstige goederen zal omvatten

Stelsel van zuivere scheiding van goederen	2 eigen vermogens en blijven ook de inkomsten eigen, vermogensrechtelijke gevolgen zoveel mogelijk beperken
Successierechten	Belasting die bij een overlijden betaald moet worden op de erfenis
Testament	Eenzijdige wilsverklaring, herroepbaar, geen gevolgen tijdens het leven van betrokken persoon
Vaderschapsconflict	Wanneer de vrouw zwanger is binnen meer dan 1 huwelijk → nieuwe echtgenoot wordt als vader beschouwd
Vaderschapsregel	Het vaderschap wordt met andere woorden dwingend en automatisch opgelegd aan de echtgenoot van de moeder van het kind
Verzoening-bemiddeling	
Volle adoptie	Heeft tussen adoptant en geadopteerde volledig dezelfde gevolgen als een gewone afstamming
Voogdij	Instaan voor minderjarige zonder ouders of ouders die hun gezag niet kunnen uitoefenen, op vrijwillige basis en gratis
Vormvereisten	
Wettelijk samenwonen	Handelingsbekwaam, formele rechtshandeling: schriftelijke verklaring bij ambtenaar van burgerlijke stand
Wettelijk stelsel	Geen huwelijkscontract, scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinst
Woonplaats	Plaats waar een persoon zijn hoofdverblijf heeft en wordt geacht aanwezig te zijn voor het uitoefenen van zijn rechten en het nakomen van zijn verplichtingen, hoewel hij er misschien niet bestendig verblijft

Thema 8: Verbintenissenrecht

Aanbod	Partij formuleert concreet voorstel, bevat alle noodzakelijke elementen van de overeenkomst, bindend voor de partij van wie het uitgaat
Aanmaning	In gebreke stellen, aangetekende brief waarin de SE duidelijk maakt dat hij geen uitstel meer duldt en de onmiddellijke uitvoering van de verbintenis eist
Aanvaarding	Expliciet 'ja', impliciet 'omstandig zwijgen'
Aanvullende normen	Is een rechtsregel waarvan partijen bij overeenkomst kunnen afwijken.
Absolute nietigheid	Sanctioneert een regel van algemeen belang, de openbare orde, of de goede zeden
Adequatietheorie	Men kijkt naar de omstandigheden waarvan het redelijk voorzienbaar was dat ze tot de schade zouden leiden
Afdwingbaarheid	
Alternatieve verbintenis	SA kan kiezen en de voor hem voordeligste verbintenis uitvoeren

Bedrog	Het opzettelijk, wetens en willens, misleiden van de wederpartij, doorslaggevend, kwaadaardig
Benadeling	Vastgelegd in de wet, wanverhoudingen tussen de prestaties van partijen, bewijs voor wilsgebrek
Benoemde overeenkomsten	Staat in de wet
Betaling	De overdracht van geld of goederen van de ene partij aan de andere
Bindende kracht van overeenkomsten	Overeenkomst is bindend voor de partijen die deze hebben aangegaan
Buitencontractuele aansprakelijkheid	Zelfs de lichtste afwijking van de normale zorgvuldigheidsnorm wordt aanvaard, alle schade komt in aanmerking
Burgerlijke aansprakelijkheid	Verplicht diegene die een fout begaan heeft om de schade, ontstaan ten gevolge van die fout, aan de benadeelde te vergoeden
Burgerlijke verbintenissen	Juridische afdwingbaarheid
Co-existentleer	Zowel de burgerlijke als de contractuele aansprakelijkheid zijn aan de orde omdat er zich geen keuzemogelijkheid voordoet
Compensatoire vergoeding	Bij foutief nalaten of foutief uitvoeren
Conditio sine qua non	Zonder die fout zou de schade zich niet hebben voorgedaan
Consensualisme	De rechtsgevolgen van overeenkomsten treden in werking zodra er een wilsovereenstemming is, vormvrij
Consensuele overeenkomsten	Overeenkomst ontstaat uit wilsovereenstemming, geen geschrift vereist
Contract	Welbepaalde verbintenis uit een overeenkomst
Contractuele aansprakelijkheid	Gewone lichte fout, niet elke tekortkoming wordt aanvaard, enkel voorziene of voorzienbare schade wordt vergoed
Contractuele veinzing	Partijen camoufleren werkelijke bedoeling om derden te misleiden
Cumulatieve verbintenis	SA moet alle verbintenissen uitvoeren
Dagvaarding	Officiële, schriftelijke oproep om voor een gerecht te verschijnen
Deelbaarheid van schulden	Er zijn meerdere schuldenaren en de schuld wordt opgesplitst onder het aantal schuldenaren
Derden	Personen buiten de overeenkomst
Doorslaggevend	Als men de juiste toedracht niet had gekend, had men de rechtshandeling niet gesteld
Dwaling	Verkeerde voorstelling van zaken of een vergissing van een partij, essentie van zaak, doorslaggevend en verschoonbaar
Derdenbeding	De SE kan laten vastleggen dat de SA zijn schuld moet voldoen ten overstaan van een derde
Dwangsom	Middel om het voldoen aan een gerechtelijke of bestuurlijke beslissing af te dwingen
Dwingende normen	Is een rechtsregel waarvan de partijen niet kunnen afwijken bij overeenkomst

Eenzijdige rechtshandeling	Slechts één persoon moet zijn op rechtsgevolg gerichte wil te openbaren
Eenzijdige wilsuiking	De verbintenis ontstaat door het toedoen van 1 persoon
Equivalentieleer	Alle fouten die een noodzakelijke rol hebben gespeeld in schadegeval leiden tot volledige aansprakelijkheid, belangrijkheid fout is irrelevant
ENAC	Exceptie non adimpleti contractus, tijdelijk weermiddel
Exoneratieclausule	Beperking aansprakelijkheid, wetgever sluit dit uit in bepaalde gevallen
Ex aequo et bono	Raming maken op basis van billijkheid en redelijkheid
Extrinsiek	Gebrek door uitwendige omstandigheden
Facultatieve verbintenis	SA kan zijn schuld op een andere manier kwijten
Foutaansprakelijkheid	Het slachtoffer kan slechts aanspraak maken op vergoeding van de geleden schade, indien de dader de schade veroorzaakte door een foutief gedrag
Foutloze aansprakelijkheid	
Gedwongen uitvoering	Basis van uitvoerbare akte, vonnis bij rechtbank
Gehoudenheid in solidum	Zelfde hoofdgevolgen als bij hoofdelijkheid, creatie van rechtspraak, in gebreke stellen van 1 SA geldt niet en aanzien van alle SA
Geldelijke vergoeding	
Geldigheidsvereisten	Vrije wil, bepaald voorwerp, geoorloofde zaak, handelingsbekwaamheid, conformiteit met het dwingend recht
Gentlemen's agreement	Iets afspreken zonder daar echt juridische gevolgen aan te willen koppelen
Geoorloofd zijn	Niet in strijd met openbare normen en goede zeden
Geweld	Doorslaggevend, zowel fysiek als moreel, kan uitgaan van een derde, onrechtmatig, indruk maken, onmiddellijke vrees
Goede trouw	Bona fides, de contractanten doen hun best voor de effectieve uitvoering in redelijkheid en billijkheid
Herstel in natura	Herstellen in oorspronkelijke staat
Hoofdelijkheid van schulden	Solidariteit, bij actieve hoofdelijkheid kan elk van de SE de totaliteit van de schuld vorderen van de SA, bij passieve hoofdelijkheid kan de SE elk van de SA apart aanspreken voor de volledige schuld, regresrecht, in gebreke stellen van 1 SA geldt voor alle SA
Inspannings- of middelenverbintenis	SA verbindt er zich toe zijn best te doen om een resultaat te behalen
Intrinsiek gebrek	Gebrek in de zaak zelf
Kanscontract	1 partij gaat een beperkte verbintenis aan en loopt de kans op een grotere tegenprestatie
Kapitalisatie	Schade die hoofdzakelijk in de toekomst geleden zal worden, wordt vergoed door een eenmalige uitkering
Kwalitatieve aansprakelijkheid	Aansprakelijk door hoedanigheid t.o.v. iemand anders die de fout maakt

Kwijtschelding	SE geeft aan niet langer de uitvoering van de verbintenis op te eisen
Materiële schade	
Meerzijdige rechtshandeling	Een rechtshandeling die de wilsverklaringen van minstens twee personen vereist
Moratoire vergoeding	Wegens vertraging
Natuurlijke verbintenis	Gewetensplicht
Nietigheid van de overeenkomst	Overeenkomst kan slechts nietig verklaard worden wegens ongeoorloofd voorwerp, wanneer de desbetreffende overeenkomst een ongeoorloofde toestand doet ontstaan of in stand houdt, ze wordt geacht nooit te hebben bestaan
Normen van openbare orde	Zorgvuldigheidsnorm, je moet je gedragen als een normale zorgvuldige huisvader
Objectieve aansprakelijkheid	Vergoedingsverplichting los van fout
Onbenoemde overeenkomsten	Staat niet in de wet, partijen bepalen vrij de voorwaarden, die achteraf benoemd kunnen worden
Ongeoorloofd	In strijd met openbare orde of goede zeden
Onrechtmatige daad	Inbreuk op een recht en/of doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, tenzij er sprake is van een rechtvaardigingsgrond
Ontbindende voorwaarde	Voorwaarde gerealiseerd → verbintenis verdwijnt
Ontbinding van de overeenkomst	Bij wederkerige verbintenissen, de overeenkomst wordt beëindigd ten nadele van de in gebreke gebleven partij, retroactief
Onweerlegbaar vermoeden	
Oorzaak van de verbintenis	Reden, doorslaggevende beweegreden van die rechtshandeling, prestatie van ene partij = oorzaak van andere partij
Opschortende voorwaarde	Voorwaarde gerealiseerd → verbintenis ontstaat
Opzegging	Eenzijdige rechtshandeling waarbij een van de partijen aan de andere meedeelt dat zij een einde wenst te stellen aan de overeenkomst, in bepaalde gevallen, opzeggingstermijn
Overeenkomst	Bron van een verbintenis, door wilsovereenstemming tot stand gekomen
Overeenkomst om niet	Vrijgevigheid, meerzijdige rechtshandeling waarbij de ene partij zich verbindt tot een bepaalde prestatie zonder tegenprestatie
Overmacht	Moet onoverwinnelijk en onvoorzienbaar zijn
Pauliaanse vordering	SE kan in eigen naam optreden tegen alle rechtshandelingen door SA die een bedrieglijke benadeling van de rechten van de SE tot gevolg hebben
Plechtige/formele overeenkomst	Overeenkomst moet voldoen aan bepaalde vormvereisten, vormvereisten niet nageleefd: geen overeenkomst

Pluraliteit van SA/SE	
Precontractuele aansprakelijkheid	Culpa in contrahendo, op basis van voorafgaande onderhandelingen kan je ten aanzien van elkaar gebonden zijn
Productaansprakelijkheid	
Quasi-contracten	Feitelijke situaties waaraan geen wilsovereenstemming ten grondslag ligt
Rechtstreekse vordering	Wet voorziet rechtstreekse vordering door SE tegen de SA van de SA
Relatieve nietigheid	Sanctioneren gebiedende maatregelen, waarbij men de belangen van één partij beschermt
Relativiteit van de overeenkomst	Verbintenissen zijn relatief en gelden slechts tussen partijen
Resultaatverbintenis	SA verbindt er zich toe een bepaald resultaat te halen
Retentierecht	Mogelijkheid om een zaak, die iemand onder zicht houdt, doch toebehoort aan de wederpartij, niet af te geven zolang de schuld van deze wederpartij niet voldaan is
Retroactieve werking	Situatie wordt teruggezet in oorspronkelijke staat
Risicoaansprakelijkheid	Het gedrag is niet de oorzaak van de schade, maar het kan wel de omvang van de schade beperken
Samenloop	
Schuldeiser	Heeft een vorderingsrecht, schuldvordering, (in)schuld
Schuldenaar	Heeft een verbintenis of een schuld ten overstaan van SE
Schuldvergelijking	Indien wederzijdse schuld, specifieke voorwaarden
Schuldvermenging	SE en SA worden zelfde persoon
Schuldvernieuwing	Ene schuld wordt vernietigd en vervangen door andere
Standaardcontracten	Vooraf opgestelde contracten, overname van het aanvullend en dwingend recht
Subjectieve aansprakelijkheid	
Subrogatie	Een derde voert de verbintenis uit en treedt dan in de plaats van schuldeiser, wettelijk voorzien
Theorie van de nuttige oorzaak	Men kijkt naar die omstandigheden als oorzaak van de schade die op beslissende, doorslaggevende manier tot de schade kunnen leiden
Tegenprestatie	In ruil voor een andere prestatie moet je uw eigen schuld nakomen
Tegenstelbaarheid	Bindend of verordenend ten aanzien van derden, geldig ten aanzien van iedereen
Toerekenbaarheid van een fout	De daad moet aan de dader kunnen worden toegerekend, wordt bepaald door schuld
Toestemming	
Toetredingscontracten	De hele inhoud van een contract wordt bepaald door 1 partij, geen onderhandelingen mogelijk, gevaar voor misbruik
Typecontracten	Standaardovereenkomst die veelvuldig wordt overgenomen of waaraan bepaalde bedrijfstakken zich plegen te houden

Uitvoering van de overeenkomst bij equivalent	Betalen van een geldsom die die overeengekomen prestatie vervangt
Uitvoering van de overeenkomst in natura	SA proberen laten uitvoeren wat overeengekomen was d.m.v. een dwangsom of tussenkomst derden
Verbintenis	Rechtsverhouding waarbij rechtssubjecten ten aanzien van andere rechtssubjecten gehouden is om iets te doen, te geven of na te laten, subjectief recht, afdwingbaar
Verbintenissen intuitu personae	Verbintenis die zozeer met de persoon zelf verbonden is, dat uitvoeringen door derden geen zin zou hebben
Verbintenis uit onrechtmatige daad	Door de fout van de ene, wordt er schade veroorzaakt aan de andere persoon, geen wilsovereenstemming
Verdwijningstheorie	De mogelijkheid van samenloop van contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid is in deze interpretatie quasi verdwenen
Verfijningstheorie	Deze theorie laat samenloop toe van zodra de fout niet alleen een schending is van een contractuele verplichting, maar ook een miskennis van de algemene zorgvuldigheidsplicht, en als de schade niet louter contractueel is
Vergeldende overeenkomst	Overeenkomst onder bezwarende titel, gelijkwaardige verbintenis voor beide partijen
Vergoedbare schade	
Verjaring	Na wettelijk bepaalde tijd vervalt de schuld of de plicht om iets te presteren
Voorwaardelijke verbintenis	De werking van de verbintenis is afhankelijk is van het in vervulling gaan van de voorwaarde, deze voorwaarde is dan een toekomstige onzekere gebeurtenis
Voorwerp	Concreet beoogde rechtsgevolg, voldoende bepaalbaar, geoorloofd, overeenstemming en overleg tussen beide partijen
Vormvereisten	Als voor een bepaalde rechtshandeling een bepaalde vorm vereist is
Vrije wil	Het vermogen van rationeel handelende personen om controle uit te oefenen over eigen daden en beslissingen
Vrij onderhandelde contracten	Volledig vrij geredigeerd contract
Verzakingsrecht	De wet voorziet dat een van de partijen het recht heeft om nadat hij een contract heeft gesloten er binnen een redelijke termijn aan te verzaken
Wanprestatie	Als een verbintenis niet wordt nagekomen en de schuldenaar in verzuim is
Wederkerige verbintenissen	Beide partijen verbinden zich tot een bepaalde prestatie

Weerlegbaar vermoeden	Geldt tot bewijs van het tegendeel. De wederpartij mag dus proberen aan te tonen dat de gevolgtrekking die de wet uit een bepaald feit afleidt, niet overeenstemt met de realiteit
Wilsautonomie	Partijen zijn vrij om al dan niet te contracteren, met wie hij wil, aan de voorwaarden die hij wil en de wijze waarop
Wilsgebreken	Onvolkomenheid of onzuiverheid in het bepalen van de wil bij het verrichten van een rechtshandeling, door dwaling, bedreiging of dwang, bedrog of misbruik van omstandigheden
Wilsovereenstemming	De wil van beide partijen valt samen
Zakelijke overeenkomst	Overeenkomst ontstaat door afgifte van een zaak
Zuiver postetatieve voorwaarde	Verboden in België, vervullen van de voorwaarde is volledig afhankelijk van de SA, volledig willekeurig
Zuivere verbintenis	Gehoudenheid en vorderingsrecht starten op ogenblik van het rechtsfeit of –handeling die aanleiding geeft tot de verbintenis
1382 BW	Elke daad van de mens, waardoor aan een ander schade wordt veroorzaakt, verplicht degene wiens schuld de schade is ontstaan de ander te vergoeden
1383 BW	Ook vergoedingsverplichting voor schade die ontstaan is door nalatigheid of onvoorzichtigheid

Thema 9: Goederen- en zakenrecht

Absolute werking van rechten	Moet door iedereen geëerbiedigd worden (tegenstelbaarheid)
Accessorium	Fysiek verplaatsbaar maar horen bij onroerende goederen
Afgeleide rechten	
Algemene voorrechten	Op alle roerende en/of onroerende goederen
Auteursrecht	Het recht van de maker of een eventuele rechtverkrijgende van een werk van literatuur, wetenschap of kunst om te bepalen hoe, waar en wanneer zijn werk wordt openbaar gemaakt of verveelvoudigd
Bedongen hypotheek	Hypotheekcontracten, komen tot stand via overeenkomst, authentieke akte vereist
Bestemming van een zaak	Goederen die uit aard roerend zijn, maar men beschouwt ze al onroerend omdat ze bestemd zijn voor gebruik bij onroerende goederen
Bezit	Feitelijke macht over een zaak van een persoon die als eigenaar optreedt: iemand denkt eigenaar te zijn, maar is het niet
Bezit te goeder trouw	Men heeft oprechte overtuiging eigenaar te zijn

Bezit te kwader trouw	Men wist of moest weten dat zaak verkregen is van iemand die geen titularis is, moet bewezen worden
Bijkomstige zakelijke rechten	Afhankelijk van of verbonden met een andere rechtsverhouding, zakelijke zekerheidsrechten
Bijzondere voorrechten	Op bepaalde goederen
Eigendom	Het recht om op de meest volstreekte wijze van een zaak het genot te hebben en daarover te beschikken
Erfdienstbaarheden	Zakenrechtelijke last die op een erf ligt (lijdend erf), ter voordele van de eigenaar van ander erf (heersend erf)
Erfpacht	Zakelijk en tijdelijk recht om het volle genot van andermans onroerend goed te hebben onder de verplichting om de eigener een jaarlijkse vergoeding (jaarpacht/canon) te betalen
Evenwichtsleer	Je mag slechts van jouw principieel onbeperkt eigendomsrecht gebruikmaken in de mate dat het voordeel dat je daarbij hebt, opweegt tegen de nadelen die andere rechtssubjecten daarvan ondervinden
Exploitatierecht	Industriële eigendomsrechten, bv. octrooien, merken...
Gebruik van een zaak als een goede huisvader	Verplicht bij vruchtgebruik
Gebruiksgoederen	Goederen die je meer dan 1 x kan gebruiken zonder verlies van waarde of functie
Gemeenschappelijke goederen	
Goederen	Lichamelijke + onlichamelijke, vertegenwoordigen vermogenswaarde
Goederen buiten de handel	Goederen waarvan men geen private eigenaar kan worden, onvervreemdbaar
Goederen in de handel	Goederen die vrij in de omloop kunnen gebracht worden, vervreemdbaar
Goederenrecht	Regelt rechten die een rechtssubject (persoon) op een rechtsobject (goed) kan hebben → zakelijke rechten
Handelspand	
Heersend erf	
Hypothek	Zakelijke zekerheid die gevestigd is op het onroerend goed ter voldoening van een verbintenis
Incorporatie	Roerende goederen die op blijvende wijze zijn ingebouwd in een onroerend goed, verenigd met onroerend goed waardoor goederen hun zelfstandigheid verliezen
Intellectuele rechten	Onlichamelijke goederen bv. auteursrechten, octrooien, merken...
Lichamelijke goederen	Zintuigelijk waarneembaar, materiële goederen
Lijdend erf	
Mede-eigendom	Eigendomsrecht dat 2 of meer personen gemeenschappelijk over een zaak hebben

Merk	Tekens om de handelswaar, producten, diensten van een onderneming te scheiden
Morele rechten	Reputatie, recht om werk bekend te maken en erkend te zijn
Multi-eigendom	Timesharing, deeltijdse eigendom, bv. vakantiewoning die aan verschillende eigenaars toebehoort
Natrekking	Eigenaar van een goed wordt ook eigenaar van al wat met dat goed op een kunstmatige of natuurlijke wijze wordt verbonden of erdoor wordt voortgebracht
Numerus clausus-beginsel	Aantal zakelijke rechten is beperkt, door de wet bepaalt
Octrooi	Exploitatieright op een technische uitvinding die industrieel toepasbaar is
Onlichamelijke goederen	Immateriële goederen, zijn niet zintuigelijk merkbaar
Onroerende goederen	Goederen die je niet kan verplaatsen, goederen met economische waarde
Onteigening	De overheid kan in het algemeen belang tegen een bilijke en voorafgaande schadevergoeding en volgens een heel strikte wettelijke procedure iemand uit zijn eigendomsrecht ontzetten
Onvervangbare goederen	Goederen die individueel bepaald zijn en zich onderscheiden van alle andere goederen van zijn soort
Opeising	Roerende of onroerende zaken die van overheidswege opgevorderd worden, zonder voorafgaande vergoeding, in geval van een noodtoestand
Openbaardomeingoesden	Buiten de handel, bijzondere regels voor bestuur en beschikking + niet vatbaar voor individuele eigendomsverkrijgingen, specifiek overheidsdoel
Pand	Zakelijke zekerheid op een roerend goed
Persoonlijke rechten	Vorderingsrechten
Privaatdomeinrechten	In de handel, vervreemdbaar, geen specifiek overheidsdoel
Recht van beheer	Voor eigen doelstellingen mag men de zaak aanwenden als eigenaar
Recht van beschikking	Je hebt het recht om het goed te vernietigen/verkopen/ruilen/...
Recht van genot	Opbrengsten innen en vruchten opeisen
Recht van opstal	Recht om op andermans grond gebouwen en/of beplanting in eigendom te hebben
Recht van voorrang	In geval van insolabiliteit blijft dit zonder gevolg voor houder zakelijk recht
Rechtsmisbruik	Eigenaar die op kennelijk onredelijke wijze gebruik maakt van eigendomsrecht (aansprakelijk)
Relatieve werking van rechten	Geldt enkel tussen 2 partijen
Res nullius	Roerende goederen die een eigenaar kunnen hebben, maar er geen meer hebben of goederen waarvan men

	eigendom afstaat, 1e die er zich meester van maakt wordt eigenaar, bv. vissen, wilde dieren
Roerende goederen	Goederen die je kan verplaatsen, makkelijk vervreemdbaar, residuaire categorieën
Verbintenissenrecht	Vorderingsrecht
Verbruiksgoederen	Goederen die je slechts 1 x keer kunt gebruiken bv. brandstof
Verkrijgende verjaring	Bezit moet deugdelijk, voortdurend, openbaar en ondubbelzinnig uitgeoefend worden (GT: 10-20 jaar, KT: 30 jaar)
Vermogensrecht	Reproductierecht en publiek mededelingsrecht
Vervangbare goederen	Goederen die bij nakoming van verbintenis onderling verwisselbaar zijn (soort is bepalend)
Volgrecht	Het recht volgt de zaak ongeacht in wiens handen ze is
Voorrecht	Recht om voor de gewone schuldeisers betaald te worden
Vorderingsrechten	Geven de bevoegdheid om van iemand anders te kunnen eisen om iets te doen, na te laten, of te geven
Vruchtgebruik	Zakelijk recht om levenslang het volle genot te hebben van een goed dat in eigendom toebehoort aan iemand anders
Wettelijke hypotheek	Ontstaan op grond van wettelijke bepaling, staat heeft hypotheek op de goederen van belastingsplichtigen
Zaak	Materieel voorwerp, een lichamelijk en dus tastbaar iets
Zakelijke rechten	Betreffen de heerschappij die rechtssubjecten hebben op rechtsobjecten
Zakelijke zekerheden	Juridische technieken waardoor een schuldeiser meer waarborgen opbouwt dan enkel het vermogen van de schuldenaar
Zelfstandige zakelijke rechten	Bestaan op zichzelf, zonder band met andere rechtsverhouding, geven vol recht of genotsrecht

Thema 11: Handels-, economisch en vennootschapsrecht

Afgescheiden vermogen	Enkel het vermogen dat je in de vennootschap hebt gestoken kunnen ze opeisen
Algemene vergadering	Hoogste gezag in een vennootschap, benoemt en ontslaat bestuurders, verleent décharge, keurt de jaarrekening goed, bepaalt de winst, wijzigt statuten of het kapitaal
Bestuurdersaansprakelijkheid	
Burgerlijke vennootschap	Burgerlijke activiteit, willen winst maken, maar niet als handelaar, bv. dokterspraktijk
BVBA	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, kleinere en middelgrote ondernemingen, geringer aantal vennoten, aandelen overdragen volgens voorwaarden

Commanditaire vennootschap op aandelen	Variatie op gewone, verenigen van 2 soorten vennoten
Coöperatieve vennootschap (CVBA/CVOA)	Gemeenschappelijke doelen en waarden, karakteristieken van vereniging, grote veranderlijkheid aantal vennoten en kapitaal
Cumulverbod	Met uw huidig beroep als magistraat/advocaat kan u dit niet met het beroep van handelaar combineren
Curator	Deze dient in het belang van de schuldeisers de failliete boedel te liquideren en binnen de mogelijkheden en wettelijke regelingen, zo mogelijk, schuldeisers een uitkering te doen toekomen
Daden van koophandel	Ruim begrip van economische activiteiten: handels- en commerciële activiteiten, objectieve en subjectieve daden van koophandel
Décharge/kwijting	Algemene vergadering verleent kwijting aan bestuurders en beëindigt hiermee de aansprakelijkheid van bestuurders jegens de vennootschap (aansprakelijkheid jegens derden blijft)
Directiecomité	Bevindt zich tussen raad van bestuur en het dagelijks bestuur
EBVBA	Eenpersoonsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, gelijkaardig aan BVBA
Economisch recht	Macro-economisch, overheidsingrepen
Faillissement	Collectief beslag ten voordele van de gezamenlijke schuldeisers van een debiteur met het oog op de betaling van de schulden op voet van gelijkheid van schuldeisers
Faillissementswet	Regelt de afwikkeling van het faillissement van een natuurlijke persoon of een vennootschap en de rechten en plichten van de betrokkenen achteraf
Feitelijke vereniging	Eender welke club, comité of vereniging met gemeenschappelijk doel
Gerechtelijke reorganisatie	
Gewone bestuurdersfout	
Gewone commanditaire vennootschap (Comm. V.)	Werkende en stille vennoten, geschikt voor wie een zaak wil opstarten, maar voor kapitaal rekent op geldschietters
Handelaar	Kooplieden zijn zij die daden uitoefenen, bij de wet 'daden van koophandel' genoemd, en daarvan hoofdzakelijk of aanvullend hun gewoon beroep maken
Handelsactiviteiten	
Handelsrecht	Micro-economisch, relatie tussen handelaars
Handelsvennootschap	Uitoefenen handelsactiviteit, hoedanigheid van handelaar
Handelszaak	Geheel van middelen die gebruikt worden om een bedrijf te voeren en cliënteel aan te trekken en te behouden
Inbreng	Kan in natura of in
Insolventierecht	Schuldbemiddeling van niet-handelaars

Kennelijk grove fout van een bestuurder	Kan door de rechter veroordeeld worden tot het ganse passief van de vennootschap
Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO)	Elektronische databank, ondernemings- en vestigingsnummer, doel: identificatie en administratieve vereenvoudiging
Maatschap	Personenvennootschap, zonder rechtspersoonlijkheid, zuivere contractuele handeling, weinig formaliteiten
Minimumkapitaal	Minimale inbreng bij een vennootschap
NV	Naamloze vennootschap, kapitaalintensieve vennootschappen, inbreng van kapitaal door vennoten, onderneming gescheiden van aandeelhouders, aandelen gemakkelijk overdraagbaar
Objectieve daden van koophandel	Limitatieve opsomming in Wetboek van Koophandel, winstoogmerk
Oprichtersaansprakelijkheid	
Orgaan van dagelijks bestuur	Alle handelingen die dag na dag nodig kunnen zijn voor de normale gang van zaken
Orgaan van toezicht	Op financiële situatie, 1 of meer commissarissen (onafhankelijke personen)
Organen van een vennootschap	Natuurlijke personen die rechtspersonen vertegenwoordigen
Raad van bestuur	Collegiaal orgaan dat samengesteld is uit en minste 3 bestuurders voor een duur van max 6 jaar, heeft het bestuur als taak en vertegenwoordigt de vennootschap ook in en buiten rechte
Recht van voorrang	
Rechtsbekwaam	Je hebt rechten en plichten
Rechtspersoon	Juridische ficties
Rechtspersoonlijkheid	Heeft tot gevolg dat een vennootschap als een zelfstandige, juridische entiteit wordt beschouwd, onafhankelijk van de vennoten
Residuaire bevoegdheid	
Specialiteitsprincipe	Vermogensrechten zijn beperkt door het speciale doel waarvoor hij in het leven is geroepen (vennootschappen)
Starter-BVBA	Beginkapitaal is 1 €, na vereisten wordt dit BVBA
Stichting	Verpersoonlijkt vermogen van een individu dat voor een belangeloos doel wordt opgericht, private stichtingen en stichtingen van algemeen nut
Stille vennoten	Geldschieters, hebben geen bestuursmacht
Subjectieve daden van koophandel	Van nature burgerlijke daden die commercieel worden omdat ze door een handelaar worden verricht
Vennootschap	Ondernemingen onderbrengen om risico te spreiden waarbij eigen rechtspersoon ontstaat
Vennootschap met rechtspersoonlijkheid	BVBA, NV, CVBA/CVOA, Comm. V., VOF

Vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid	Maatschap, tijdelijke handelsvennootschap, stille handelsvennootschap
Verdeling	
Vereffening	
Vereniging	Mensen verzamelen zich om een doel te bereiken waarbij men geen winst nastreeft om te verdelen onder de leden, maar meestal een gemeenschappelijk niet commercieel doel
Vereniging zonder winstoogmerk (VZW)	Rechtspersonen met minstens 3 leden die niet tot doel hebben om de winsten die zij maken aan hun eigen leden uit te keren, winst gebruiken voor het doel dat in de statuten is aangegeven
Vennootschap onder firma	VOF, door hoofdelijk aansprakelijke vennoten, burgerlijke of handelsactiviteit, zuivere personenvennootschap, weinig formaliteiten
WCO	Wet continuïteit Ondernemingen
Werkende vennoten	Besturen de vennootschap

Thema 13: Strafrecht

Aangifte	Door slachtoffer, getuigde, ontdekker van een misdrijf
Aanhouding	Ontnemen van de bewegingsvrijheid van een persoon door politiediensten of, ingeval van heterdaad, door burgers
Aflopend misdrijf	Ogenblikkelijk misdrijf, bv. diefstal
Antigoontest	Het bewijs werd verkregen met schending van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel, de onregelmatigheid heeft de betrouwbaarheid van het bewijs aangetast of het gebruik van het bewijs zou een eerlijk proces onmogelijk maken
Beklaagde	Persoon door het parket uitdrukkelijk beklaagd van 1 of meer bepaalde misdrijven
Benadeelde	Persoon die in een concreet dossier verklaart schade te hebben geleden
Beschuldigde	Persoon die zich voor het hof van assisen moet verdedigen
Betrapping op heterdaad	Ontdekken van misdrijf terwijl het gepleegd wordt
Borgsom	Som geld die een gevangene betaalt ter garantie dat hij in gevangenschap zal terugkeren
Buitenvervolginstelling	Beslissing van de raadkamer van de rechtbank op een bezwaarschrift van een verdachte tegen de dagvaarding of de kennisgeving van verdere vervolging. Betekent dat de verdachte niet verder vervolgd wordt
Burgerlijke partijstelling	Benadeelde die voor de rechtbank een vergoeding voor de door hem geleden schade eist
Constitutief element	Voorwaarden voor een misdrijf: materieel element, schuld (morele element), wederrechtelijkheid, de strafwaardigheid

Delinquent	Veroordeeld plegen van een misdrijf
Deskundigenonderzoek	Opsporingsdaad
Fouilleren	Betasten van lichaam en kleding, controle van bagage Kan enkel bij personen die gerechtelijk aangehouden zijn of indien vermoeden dat persoon bewijsmateriaal van misdrijf bij zich draagt
Gedaagde	Persoon door het OM voor de strafrechtbank gedaagd
Gerechtelijk onderzoek	Handelingen om daders op te sporen en bewijzen te verzamelen, reeds bewijzen dat er een misdrijf gepleegd is
Handelingsmisdrijf	Commissiemisdrijf, bv. diefstal of slagen en verwondingen
Huiszoeking	Het door de politie of een andere opsporingsambtenaar binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner, met het doel om mogelijk bewijs voor een strafbaar feit op te sporen en zo nodig in beslag te nemen
In verdenking gestelde	Persoon door de onderzoeksrechter formeel in verdenking gesteld
Internering	Soort dwangverpleging, die in principe moet gebeuren in aangepaste forensisch psychiatrische centra
Kamer van inbeschuldigingstelling	Kamer van een Hof van beroep, bestaande uit drie raadsheren, die onder andere verdachten van criminele feiten voor een assisenhof met volksjury zal brengen, door hen te verwijzen naar het hof van assisen
Klacht	Slachtoffer doet aanklacht en wenst strafrechtelijke vervolging voor de dader, soms noodzakelijk
Kleine Franchimon wet	Verbeteringen van de rechten van het slachtoffer in de strafprocedure
Leer van de ondeelbaarheid	Belgische rechter mag kennisnemen van alle elementen van het misdrijf die een ondeelbaar geheel vormen met het misdrijf dat op Belgisch grondgebied werd gepleegd
Legaliteitsbeginsel	Enkel wetgever kan gedragingen strafbaar stellen en straffen bepalen
Materieel strafrecht	Behelst het geheel der rechtsregels waardoor bepaalde gedragingen strafbaar worden gesteld en vervolgens gesanctioneerd
Mededader	Zij die de misdaad of het wanbedrijf hebben uitgevoerd of aan de uitvoering ervan rechtstreeks hebben meegewerkt
Medeplichtige	Hebben onderrichtingen ertoe gegeven, de middelen ertoe verschaft of op een of andere manier de realisatie ervan voorbereid, vergemakkelijkt of voltooid
Minnelijke schikking	Geen straf, niet op strafregister, wel voorwaarden
Misdaad	De meest ernstige misdrijven. Een misdaad is strafbaar met een celstraf van minimum vijf jaar, dwangarbeid of een geldboete van minstens 26 euro te vermenigvuldigen met de opdecimen
Misdrijf	Delict, elke gedraging die een inbreuk is op de strafwet, kan maar vervolgd worden als het effectief is uitgevoerd, door de wet omschreven is en strafrechtelijke sanctie kent

Non bis in idem	Je kan geen 2 x voor hetzelfde misdrijf berecht worden
Noodtoestand	De situatie waarin het schenden van de strafwet de enige mogelijkheid is om meer zwaarwichtige belangen dan de door de strafwet beschermde te vrijwaren
Nulla poena sine lege	Geen straf zonder wet
Nullum crimen sine culpa	Geen straf zonder schuld
Onderzoeksfase	
Onderzoeksrechter	Een rechter van de rechtbank van eerste aanleg die speciaal daartoe tijdelijk is aangesteld bij koninklijk besluit
Onopzettelijk misdrijf	Onachtzaamheid
Onthoudingsmisdrijf	Omissiedelicten, bv. niet verlenen van hulp aan een persoon in nood
Openbaar ministerie	Wordt gevormd door federaal parket en lokale parketten
Op secreet stellen	Verdachte mag enkel met raadsman contact hebben
Opschorting	Feiten zijn bewezen, veroordeling komt niet op strafblad, proeftijd
Opportuniteitsbeginsel	Uitgangspunt dat een officier van justitie niet iedere verdachte beboet of voor de rechter brengt, maar een keuze maakt op grond van het algemeen belang
Opsporingsonderzoek	Geheel van daden om misdrijven te onderzoeken, de daders en bewijzen op te sporen en de elementen te vergaren die nuttig zijn om de strafvordering uit te oefenen
Opzettelijk misdrijf	Voordachtbaarheid
Overheid	Hoeder van de openbare orde
Overtreding	Lichtste vorm van misdrijf, ze wordt bestraft met een gevangenisstraf van maximum zeven dagen of een geldboete
Penitentiair recht	Dit recht omvat het geheel van rechtsregels over de specifieke rechtsgevolgen van misdrijven
Procureur des Konings	Oefent een soort rechtstreeks functioneel gezag uit over de politiediensten
Raadkamer	Een kamer van de rechtbank van eerste aanleg, meer bepaald van de correctionele rechtbank, die een aantal taken vervult in verband met de strafprocedure. De raadkamer is een onderzoeksgerecht, zij bestaat uit een rechter in de rechtbank van eerste aanleg. Deze rechter is de voorzitter en enige rechter van de raadkamer. De raadkamer zetelt in principe met gesloten deuren
Rechtvaardigingsgronden	Die omstandigheid waardoor een gedraging, die normaal gesproken een strafbaar feit zou hebben ingehouden, haar wederrechtelijk karakter verliest
Retroactiviteit	Terugwerkende
Salduz-wet	Het recht om een advocaat te hebben en door hem te worden bijgestaan
Seponeren	Klasseren, technisch sepot of beleidssepot
Slachtoffer	Om het even wie schade heeft geleden door een misdrijf

Strafbare deelneming	Deelnemen aan een misdrijf of wanbedrijf
Strafbare poging	Een voornemen om een misdaad of wanbedrijf te plegen
Strafbemiddeling	
Strafonderzoek	Nodige bewijzen en strafdossier aanleggen
Strafprocesrecht	Formeel strafrecht, geheel van de procedurele spelregels volgens dewelke materieel strafrecht wordt toegepast
Strafrecht	Weerspiegeling moreel bewustzijn en rechtsbewustzijn van bevolking
Strafrechtspleging	Geheel van rechtshandelingen door het openbaar ministerie en de rechterlijke macht met betrekking tot strafzaken
Strafvordering	Gebeurt in Belgisch strafrecht door het Openbaar Ministerie
Territorialiteitsbeginsel	Belgische strafwet wordt toegepast op misdrijven die op Belgisch grondgebied zijn gepleegd
Ubiquiteitsleer	Belang van constitutieve gevolgen
Uitstel	Feiten zijn bewezen, straf wordt uitgesproken en vermeld op strafblad, straf wordt niet uitgevoerd, proeftijd
Verdachte	Aanwijzingen dat deze persoon een misdrijf heeft gepleegd
Verschoningsgrond	Straf wordt verminderd of uitgesloten, limitatief in wet omschreven en verplicht
Vervolging	
Verzachtende omstandigheden	Soevereine beslissing door rechter
Voorlopige hechtenis	De vrijheidsberoving van een verdachte in het kader van een onderzoek in strafzaken. Vermits het een uitzonderlijke situatie betreft en tevens een aantasting is van het fundamentele recht op eerbiediging van de persoonlijke vrijheid, is de voorlopige hechtenis aan zeer strikte voorwaarden onderworpen
Voortdurend misdrijf	Bv. hinderlijke inrichting exploiteren zonder over een geldige milieuvergunning te beschikken
Wanbedrijf	Kan bestraft worden met een gevangenisstraf van minimum acht dagen en maximum vijf jaar of een geldboete van ten minste 26 euro te vermenigvuldigen met de opdecimen
Wettige zelfverdediging	Noodweer, een persoon ter verdediging van zichzelf of van een ander, een onrechtmatige aanval afweer d.m.v. slagen, verwondingen of doodslag

Thema 15: Sociaal recht

Algemeenverbindendverklaring van een cao	Techniek waarbij de koning de normatieve bepalingen van een cao d.m.v. een KB van toepassing verklaart op alle WG en WN die behoren tot het ressort van het paritair orgaan waarin de cao werd gesloten
--	---

Ambtenaar	Vast benoemd
Arbeid	Oorzaak of doel van overeenkomst, verschaft door WG, zorgvuldig en nauwkeurig verricht door WN
Arbeider	WN die hoofdzakelijk handenarbeid uitvoert
Arbeidsreglementering	Geheel van maatregelen die de overheid heeft genomen om de werknemer te beschermen en dus aspecten omvat zoals loon, arbeidsduur en arbeidsveiligheid
Arbeidersovereenkomst	WN verbindt er zich toe om tegen loon onder gezag van een WG arbeid te leveren
Arbeidsrecht	Behandelt overeenkomsten tussen werkgevers en werknemers, privaatrecht
Bediende	WN die hoofdzakelijk hoofdarbeid of intellectuele arbeid verricht
Bedrijfsbezetting	Het zonder toestemming van de WG aanwezig zijn op het bedrijfsterrein, waarbij de WG wordt gehinderd in de toegang tot het terrein en of in de uitoefening van zijn taak en bevoegdheden
Bedrijfstak	Groeperen van ondernemingen met gelijkaardige activiteiten (aangepaste regelgeving)
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)	Nationaal niveau, advies betreffende aangelegenheden met economische vraagstukken
Collectief arbeidsrecht	Verhouding groep WN – (groep) WG, collectieve arbeidsovereenkomsten
Collectief overleg	Onderhandelingen tussen WG en WN: contracten, cao's..., vaak basis van regelgeving in het kader van sociale wetgeving
Collectieve arbeidsovereenkomst (cao)	Schriftelijke overeenkomst waarin afspraken over arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd die overeen zijn gekomen tussen een of meer werkgevers of werkgeversorganisaties met een of meer werknemersorganisaties
Comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW)	Onderneming +/- 50 WN, paritair orgaan met aanwezigheid arbeidsgeneesheer, advies inzake preventie, veiligheid en gezondheid van WN
Europese sociale partners	Europees niveau, initiatiefrecht Europese Commissie
Feitelijk gezag	Mogelijkheid tot gezag volstaat
Gezag	WG heeft het recht bevelen te geven en arbeidsvoorwaarden te bepalen
Groep van 10	Interprofessioneel akkoord (IPA), 2-jaarlijks interprofessioneel overleg tussen staat en sociale gesprekspartners, arbeids- en loonsvoorwaarden en sociale politiek, nationaal niveau
Individueel arbeidsrecht	Verhouding WG – WN, individuele arbeidsovereenkomst
Internationale arbeidsorganisatie (IAO)	Internationaal niveau

Intersectorale nationale cao	Gesloten in de NAR: binden verschillende bedrijfstakken in heel België, bekendmaking in Belgisch Staatsblad: bindend 15 dagen na publicatie
Lock-out/uitsluiting	De WG die eenzijdig en tijdelijk zijn contractuele verplichting om de WN te werk te stellen niet uitvoert met de bedoeling om op deze laatste druk uit te oefenen
Loon	Alle voordelen welke volgens een overeenkomst tot het verrichten van arbeid toekomen aan de partij die zich heeft verbonden arbeid te verrichten
Nationale arbeidsraad (NAR)	Nationaal niveau, publiekrechtelijke instelling, paritair orgaan, advies en voorstellen aan regering betreffende sociale vraagstukken, advies over bevoegdheidsconflicten tussen diverse paritaire comités, gemachtigd voor sluiten nationale interprofessionele cao's (algemeen bindend)
Normatief deel van de cao	Bepalingen die gelden als normen voor WG en WN
Obligatoir deel van de cao	Bepalingen die de rechten en plichten van de contracterende partijen vastleggen
Ondernemingscao's	Gesloten tussen 1 of meer representatieve WN-organisaties en 1 of meer WGs
Ondernemingsraad (OR)	Bij onderneming > 50 WN, paritair orgaan, maandelijks overleg en samenwerking inzake arbeidszaken, info over economische en financiële toestand bedrijf, advies over aanwerving, ontslag, tewerkstellingsproblemen, organisatie van het werk, beslissingen inzake arbeidsreglement
Ontslag/opzegging	Kennisgeving door een van de partijen aan de andere partij om de overeenkomst eenzijdig te beëindigen na verloop en op voorwaarde dat een termijn in acht genomen wordt
Overwerk	Arbeid boven de wettelijke toegestane arbeidstijdgrenzen
Parastale instellingen	Openbare instellingen met een eigen rechtspersoonlijkheid en met een vorm van zelfbeheer door vertegenwoordigers van de betrokkenen, maar wel onder toezicht van de overheid, paritair beheerd
Paritair comité (PC)	Sectoraal, vertegenwoordigers van WN en WG ontmoeten elkaar om gemeenschappelijke problemen te bespreken, per PC wordt nagegaan of er een bestaande cao is aangaande bepaalde problematieken, regering bepaalt welke personen, bedrijfstak of ondernemingen hieronder vallen, sluiten van cao's, voorkomen en bijleggen van sociale conflicten, advies aan regering en NAR + alle extra opgelegde taken
Risico's van de sociale zekerheid	Geneeskundige vertrekkingen of gezondheidszorg, arbeidsongeschiktheid bij ziekte, moederschap,

	invaliditeit, ouderdom, vroegtijdig overlijden, arbeidsongevallen, kinderlast en werkloosheid
Schijnzelfstandigheid	Personen die zich het statuut van een zelfstandige aanmeten terwijl ze eigenlijk onder het gezag van een WG werken
Sectorale cao's	Gesloten in paritair comité, bekendmaking in Belgisch Staatsblad: binden 15 dagen na publicatie
Sociaalhandhavingsrecht	Regelt de wijze waarop de overheid toeziet op de naleving van het arbeidsrecht
Sociale bijstand	Verzameling regels waarin een staat voorziet om zijn burgers in hun sociale behoeften bij te staan, wanneer ze niet vallen onder de toepassing van de georganiseerde sociale zekerheid
Sociale-Economische Raad voor Vlaanderen (SERV)	Vlaams niveau, advies betreffende aangelegenheden met economische vraagstukken
Sociale partners	De naam voor de werkgevers en de werknemers
Sociale zekerheid	Publiek stelsel dat bedoeld is om inkomen en/of verzorging te garanderen voor natuurlijke personen of gezinnen (of andere samenlevingsvormen) die, tijdelijk of blijvend, niet (langer) in staat worden geacht om zelf in (voldoende) inkomen en/of verzorging te voorzien
Socialezekerheidsrecht	Regelt de verhouding tussen de overheid en bijdrageplichtigen en uitkeringsgerechtigden, publiekrecht
Solidariteit	Gevoel van saamenhorigheid dat mensen ertoe aanzet om iets te doen voor anderen
Staking	De WN die tijdelijk, collectief met z'n allen de arbeid stopzetten
Vakbonden	ABVV, ACV, ACLVB, feitelijke vereniging, geen rechtspersoonlijkheid, wel bevoegdheden functionele rechtspersoonlijkheid, nationaal niveau
Vakbondsafvaardiging	Ondernemingsniveau, geen wettelijke basis, vertegenwoordigen personeel in onderneming, arbeidsverhoudingen, toepassingen van sociale wetgeving in onderneming, loons- en arbeidsvoorwaarden, mededelingen, audiëntierecht, individuele WN bijstaan
Werkgeversorganisaties	Unizo, VBO, VOKA
Werknemer	Verbindt in dienst van de andere partij, de werkgever, tegen loon gedurende een zekere tijd arbeid te verrichten
Zelfstandige	Is niet door een arbeidsovereenkomst gebonden